

YTTRANDE
2009-08-26

Dnr RA 04-2009/2356
Er ref.
S2009/3262/ST

Socialdepartementet
Enheten för sociala tjänster
103 33 STOCKHOLM

Socialtjänstdatautredningens betänkande (SOU 2009:32) Socialtjänsten Integritet – Effektivitet

Riksarkivet har inga invändningar mot de föreslagna nya författningarna eller de föreslagna ändringarna i befintliga författningar.

Däremot vill Riksarkivet sammanhanget framhålla en särskild fråga. På flera ställen i betänkandet framhålls att utredningen har strävat efter att motsvarande regler så långt som möjligt ska gälla på såväl socialtjänstens som hälso- och sjukvårdens område. När det gäller reglerna för bevarande och gallring föreslås däremot ingen harmonisering mellan de olika lagstiftningarna.

Enligt patientdatalagen (2008:355) gäller på hälso- och sjukvårdens område för patientjournaler som är allmänna handlingar (förutom en föreskriven minsta bevarandetid) att bevarande och gallring sker i enlighet med arkivlagens bestämmelser. Socialtjänstlagen (2001:453) och lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade föreskriver däremot att anteckningar och andra uppgifter i en personakt normalt ska gallras fem år efter den sista anteckningen i akten, och att ett begränsat urval ska bevaras av hänsyn till forskningens behov.

Riksarkivet instämmer helt och fullt i följande konstaterande som utredningen gör (s. 316): ”Integritetsintresset tjänas inte alltid bäst av att så många uppgifter som möjligt gallras. I vissa fall har bevarandet av känsliga uppgifter visat sig vara till stor fördel för enskilda. Som exempel kan nämnas den för några år sedan högaktuella frågan om ersättning till tvångssteriliserade. Ett stort antal personer har efter många år nu fått upprättelse för tidigare allvarliga integritetskränkningar, just på grund av att de känsliga uppgifterna inte har förstörts, utan i stället bevarats och därigenom kunnat utgöra underlag för att rekonstruera historiska händelseförlopp.”

Trots detta menar man (s. 23) att ”skäl att göra ändringar av dessa regler har inte framkommit.” Riksarkivet menar däremot att tiden nu i hög grad är mogen för en översyn av gallringsreglerna inom socialtjänsten, eftersom de tvingande bestämmelserna om gallring i socialtjänstlagen och i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade står i klar strid

mot arkivlagens 3 och 10 §§ (allmänna handlingar får gallras, men endast under beaktande att arkiven utgör en del av kulturarvet och att det material som återstår efter gallring skall kunna tillgodose rätten att ta del av allmänna handlingar, behovet av information för rättskipning och förvaltning samt forskningens behov). Enligt Riksarkivets uppfattning finns det all anledning att ifrågasätta uppfattningen att rättssäkerheten eller forskningens behov skulle tillgodoses på ett tillfredsställande sätt med nuvarande ordning, där man ifråga om de allra flesta kontakterna med socialtjänsten endast under fem års tid har möjlighet att utvärdera myndigheternas agerande gentemot den enskilde.

Detta ärende har beslutats av riksarkivarie Tomas Lidman. Närvarande vid den slutliga behandlingen av ärendet var även arkivrådet Britt-Marie Östholm, verksjuristen Efwa Westre Stövander och förste arkivarien Gunnar Sundberg (föredragande).

Tomas Lidman

Gunnar Sundberg